

Conferència Cercle d'Economia
Canviem les regles del joc econòmic?
28/09/2006

Sr. Francesc Pallàs
President de la Cambra de Comerç

Bona nit a tothom i moltes gràcies per haver-me convidat a aquest debat.

El primer punt és aclarir que a la Cambra encara estem en ple procés de debat i no hem arribat a cap conclusió consensuada, però portem uns dies estudiant aquest assumpte i no em semblava adequat no assistir perquè la Cambra no tingui una posició oficial. Intentaré donar l'opinió de la Cambra, però aquesta no és definitiva i pot estar subjecta a canvis radicals.

La Cambra ja va avançar la seva línia d'opinió en la presentació de l'informe econòmic. Per respondre una mica a la pregunta del moderador, a Andorra hi ha una situació en la qual s'ha parlat d'obertura i això ens provoca a tots els empresaris com una urticària perquè la situació econòmica no és bona. Si la solució aparent és obrir l'economia als capitals estrangers, vindrà més competència i la situació serà encara més difícil per a les empreses andorranes. No obstant, vista la situació econòmica d'Andorra, és evident que calen iniciatives i la Cambra porta bastant temps fent afirmant que cal un cop de timó, ens trobem en una situació en la que tothom (els informes de Govern, l'informe Mc Kinsey, els diagnòstics de diferents economistes) coincideix en que el model econòmic d'Andorra ha arribat a un sostre. El model turístic pateix davallades greus que han afectat de forma directa a l'hoteleria i al comerç, i tots n'estem patint les conseqüències. Em sembla que si el sector turístic es reorienta de forma positiva, encara pot funcionar durant bastant de temps, però cal fer moltes millores en el tracte als turistes que ens visiten. En el comerç, per exemple, pràcticament no s'ha invertit res pel que fa a les infraestructures, tenim unes avingudes de l'any de la picor. ¿Quins són, els atractius turístics d'Andorra? Un de molt evident és la neu, però no hem sabut treballar-ne d'altres i crec que n'hi ha d'altres. Hi ha hagut iniciatives, com el telefèric d'Enclar, etcètera, però tampoc han rebut un suport clar.

Estem debatent l'obertura econòmica en un entorn de crisi, i a la Cambra opinem que no és la solució. Parlem d'accelerar primer l'economia i que després ja farem

l'obertura, potser aquesta tampoc és la manera perquè Andorra ha funcionat des d'un inici amb una llibertat de mercat molt gran i és un fet estadístic que allà on hi ha llibertat de mercat es produeix un creixement econòmic. Andorra ha estat un bon viver d'empreses, però un aïllament econòmic podria provocar que aquest viver es podreixi. Aquest país s'ha desenvolupat per sectors de forma molt diversa, hi ha turisme però l'explotació immobiliària es basa en que el sol és urbanitzable al 100%, això pot durar uns anys però, a la llarga, un sector acabarà fent nosa a l'altre i sense una regulació o amb un mercat absolutament lliure aquests factors ens acabaran perjudicant.

També s'ha parlat d'adaptar Andorra a l'economia global. En aquests moments hi ha la proposta d'obrir l'economia, una proposta és l'obertura progressiva als capitals estrangers, encara que d'entrada a tots ens provoca intranquil·litat, ¿quina és, l'alternativa? L'alternativa és el proteccionisme i l'aïllament, que són la posició més còmoda però no són solucions a llarg termini. És evident que si augmenta la competència hi haurà més creixement econòmic però perquè uns s'aixequin cal que en caiguin d'altres i no vol dir que totes les empreses en treguin profit. Anteriorment s'ha fet referència a l'empresa Viladomat i la possibilitat que vingui una competència important com, per exemple, Decathlon que representa el 50% del sector a França i que està ocupant també el mercat a Espanya, mentre que a Itàlia i a Alemanya, en canvi, no s'hi ha establert amb tanta facilitat. Com que a Espanya hi ha menys restriccions ara obriran la botiga més gran d'Europa amb 10.800 m² dedicats a l'esport, és evident que si a Andorra vingués una empresa així, els demés ja podem plegar.

Jo em pregunto, podem parar aquestes empreses, és a dir, si volen venir, ¿què els impedirà fer-ho? Avui en dia a Andorra hi ha empreses com Zara o Mango, que estan entre les més importants del seu sector a nivell mundial. És possible que moltes petites i grans botigues pateixin aquesta competència però ¿què preferim, un mercat lliure o volem protegir-nos? L'any 1951, la meva mare, Adelaida Viladomat, va obrir la primera botiga d'Andorra, moltes vegades penso que si ens haguéssim protegit seríem l'única botiga d'esports del país però és probable que no haguéssim crescut tant com la competència ens ha obligat a fer. La competència lliure i sana és una cosa però, ara bé, el capital estranger ja ha entrat en alguns sectors, no en el meu, però a la construcció hi ha molt capital estranger i les empreses del país han d'espavilar-se. A mi no em sembla que la qüestió sigui donar oportunitats perquè hi hagi socis andorrans en aquestes empreses, el soci andorrà pot donar un servei afegit perquè les empreses estrangeres el prefereixin com a solució per resoldre el problema però ha d'aportar alguna cosa, si es converteix en una obligació està clar que les empreses estrangeres tindran menys interès a invertir. Pel que fa al tema del proteccionisme i l'obertura econòmica, em sembla que cal situar Andorra al mercat internacional, ara,

quan es parla de protegir al comerç són necessàries altres mesures, per exemple, veiem que a Catalunya la Generalitat intenta protegir el petit comerç de les grans obertures amb una sèrie de reglaments per ordenar-les. Cal una Llei de comerç, perquè no tothom pugui fer les rebaixes com li sembli, per establir una sèrie de reglaments que regulin aquest sector, cal evitar l'entrada de grans superfícies perquè anul·larien tot el comerç nacional.

Es parla de la inversió estrangera com a única solució, crec que n'hi ha d'altres, manquen iniciatives potents i clares sobre el sector turístic que representa un part molt important de l'economia andorrana; és possible que haguem d'esforçar-nos més per incrementar l'atractiu d'Andorra. També estem molt mal acostumats perquè aquí sempre mai no hem tingut problema de manca de clientela i també calen esforços per part nostra, no podem demanar-ho tot al Govern. En resum, es requereixen iniciatives importants i algunes infraestructures molt necessàries, com la peatonalització de les avingudes que ja és més una qüestió higiènica que una altra cosa, sense aquesta reforma és com si no tinguéssim llum a les botigues o climatització al mes d'agost, avui en dia el comerç no funciona amb les avingudes que tenim. Pel que fa al turisme, no sóc cap expert, però crec que cal fomentar les ofertes de natura, observar que han fet els nostres veïns per atraure més clients, etcètera.

Igual que el problema de l'economia no es resol amb la inversió estrangera, tampoc es resoldrà amb el projecte actual, ni canviaran les coses de forma radical en un tres i no res. Em sembla que a Andorra falta un debat sobre el tema de la inversió estrangera, portem molts anys parlant de debat sense concretar res fins que no ens marquem unes pautes dient "la setmana que ve hem de fer això", aleshores comença el debat a corre-cuita. Fins aquí s'ha dit que la inversió estrangera ha de ser positiva pel desenvolupament del país, que ha d'aportar serveis, béns i tecnologies nous, inversió, innovació i capital humà. La inversió estrangera pot ser de dos tipus: activitats productives al mercat intern, i en aquest sector ja hi ha prou competència, o inversió estrangera per treballar fora d'Andorra, és a dir, les típiques empreses *off-shore*, i aquí també hi ha molta competència a nivell mundial, perquè tramitem una Llei d'inversions no crec que hi hagi una gran aflluència d'inversió estrangera, és clar que puc equivocar-me, però alguns exemples, com Irlanda, que ha establert una imposició del 10 o el 12%, ha signat convenis de doble imposició, té una mà d'obra molt especialitzada i que parla l'anglès perfectament, i disposa d'unes infraestructures logístiques molt importants ha experimentat un creixement econòmic molt important els darrers anys; però torno a recordar que aquí ens manquen aquests factors previs. Un altre cas és Luxemburg, un país similar a Andorra, a partir del tancament dels forns d'acer va arribar a un acord amb la Comunitat Europea per obtenir un tractament fiscal

especial, aquest acord els ha permès l'entrada de *holdings* de societats (societats que treballen fora de Luxemburg però que deixen una part de beneficis en aquest país) i actualment té una de les rendes per càpita més elevades d'Europa. Cal tenir en compte que el 30% dels funcionaris de Luxemburg són de la Comunitat Europea, treballen allà però no paguen impostos, els seus salaris estan lliures d'impostos. Es tracta de països, com també és el cas de Suïssa, que ja tenen acords i convenis de doble imposició molt antics (des de fa 60 o 80 anys), uns acords que van ser providencials, els uns perquè van tancar uns forns o els altres per qüestions històriques.

Els inversors estrangers acudirán a Andorra sempre i quan hi trobin unes infraestructures que no representin un cost addicional, uns treballadors ben formats, si pot ser amb costos baixos, un marc legal segur i estable, a poder ser en un entorn polític que no sigui canviant, els canvis polítics repercuteixen de forma negativa sobre l'economia. A més, aquestes empreses també volen un marc fiscal clar, el marc fiscal andorrà és un embolic d'impostos indirectes, de taxes, etcètera que cal reformar i simplificar. És important que els inversors estrangers entenguin el sistema fiscal andorrà i, si cal fer una imposició directa, serà difícil que aquesta sigui més atractiva que les d'altres països. Si aquesta imposició ha de servir per signar convenis de doble imposició i permetre que les empreses que tenen impostos baixos puguin arribar a negociar aquests convenis està clar que serà complicat, perquè a Andorra no la tractaran com a Suïssa ni com a Luxemburg, la tractaran com a Malta. ¿Què ha passat amb Malta? El primer tema és el secret bancari i la clàusula d'informació, hem d'aclarir si realment per la il·lusió de crear uns sectors nous perquè vinguin empreses de fora a solucionar-nos l'economia perjudicarem un sector financer, un sector que algú dirà que està en mans de quatre, pot ser, però és un sector que funciona i genera un valor afegit al país. No podem anar a buscar convenis de doble imposició sense esperar que ens facin passar per l'adreçador com a Malta. Caldria discutir quin tipus d'inversió estrangera volem, pot plantejar-se un acord de doble imposició amb un nivell d'intercanvi d'informació com el de Suïssa però és un assumpte molt delicat que requereix una interpretació molt fina per part dels poders públics.

Hem creat una Llei d'inversió estrangera sense realitzar un debat o sense tenir-lo en compte, és possible que el Govern hagi tingut en compte altres factors que a mi se m'escapen. Després hi ha la Llei de societats, que també posa bastants impediments a la inversió estrangera, ens preocupa molt que les empreses estrangeres entrin a Andorra però jo crec que la inversió estrangera que no hagi vingut fins ara no vindrà de cop, tal com estan aquestes lleis. La Llei de societats és una llei que des de l'exterior es veu com a molt restrictiva, en primer lloc hi ha l'assumpte de les autoritzacions

prèvies. Recordo un viatge que vaig fer a Amèrica del Sud representant a la Cambra i ens van deixar molt clar que quan en un país cal fer-se amic dels polítics per invertir-hi aquest es converteix en un mal lloc d'inversió i és millor buscar una alternativa amb garanties de seguretat jurídica. La legislació també és molt restrictiva amb els sistemes de transmissió, que igualment estan sotmesos a autorització prèvia, per exemple, els hereus d'un inversor estranger no saben si rebran aquesta autorització o no. ¿Com ha d'invertir algú a Andorra si els seus hereus han de tornar a passar una autorització? És impossible traslladar la seu social un altre cop cap a l'estranger, ¿qui vindrà aquí amb aquestes limitacions? Si volem deixar entrar també hem de deixar sortir. És evident que el tema de la llibertat de moviments és molt problemàtic. Per una altra banda, hi ha l'assumpte les transaccions de les inversions estrangeres, cal un notari andorrà, han de fer-se a Andorra i amb una entitat bancària andorrana. Això està bé com a sistema de control de la inversió però no és operatiu, no crec que ningú inverteixi en aquesta situació.

Els actes que no compleixin totes aquestes condicions són nuls de ple dret, el que vol dir que les transmissions que es produeixin a continuació d'un acte nul de ple dret estan a la deriva legal. A Espanya, per exemple, si dos ciutadans alemanys es venen un xalet entre ells el registre espanyol està obligat a acceptar l'escriptura d'un notari alemany, a Andorra no podem posar més complicacions que a la resta de països. Per aquestes raons deia que hi ha molta competència en la inversió estrangera, és difícil que Andorra resulti atractiva. A part de la comptabilitat, que és clar que cal regular-la, aquests projectes de Llei són molt restrictius amb la inversió estrangera i no atrauran la inversió que desitgem, seguirà venint la que hem tingut fins ara a través dels prestanoms, però potser ara sense prestanoms. A tots els sectors ens preocupa que arribi la competència directa però, què podem fer, a banda de millorar per fer-hi front.

Aquest col·loqui s'ha centrat en l'obertura als capitals estrangers, però cal recordar que el Govern ha actuat de manera que no hi hagi alternativa a aquests projectes de Llei, d'una altra manera mai s'haguessin presentat al Consell unes Lleis com aquestes. Pel que fa a la Cambra, aquests projectes de Llei tal com estan actualment no ens semblen gens positius però també opinem que més val ser productius i accelerar el debat, si calen pròrrogues en el debat al Parlament que s'utilitzen les necessàries. Crec que la solució al problema de l'economia Andorrana no és l'entrada de capital estranger, a la llarga, ens pot ajudar molt que hi hagi empreses estrangeres que s'estableixin a Andorra i treballin cap a l'exterior, i també que les empreses andorranes puguin treballar cap a l'exterior, ara bé, les coses s'han de fer ben fetes. Espero que aquest període de debat parlamentari condueixi a conclusions

positives, un cop coneguem aquestes conclusions estarem en situació de fer-ne un anàlisi però ara mateix l'assumpte està en mans dels membres del Parlament i el millor que podem fer es col·laborar.

Repeteixo que la nostra opinió actual és que, tal com estan redactades, aquestes Lleis no compleixen amb els objectius fixats i espero que a través de les esmenes s'acostin més a l'objectiu de donar un impuls a l'economia del país.

Vull excusar-me per haver-me allargat una mica més del compte, gràcies.

Sr. Alonso:

Moltes gràcies, Sr. Pallàs, al final hem distribuït el temps de forma genèrica, s'ha esgotat més o menys el temps total i em sembla que tothom ha pogut dir el que volia i que totes les intervencions han estat interessants.

Com hem dit anteriorment ara podem fer un torn de puntualitzacions molt breus i a continuació farem un petit descans per sopar i passarem a respondre les preguntes dels assistents. Evidentment el torn de puntualitzacions és voluntari.